

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U002885

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-07-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антонюк Дмитро Сергійович

2. Antoniuk Dmitro S

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 13.00.10

Назва наукової спеціальності: Інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-07-2018

Спеціальність за освітою: 7.080403 Програмне забезпечення автоматизованих систем; Менеджмент організації

Місце роботи здобувача: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, 40, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.459.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Код за ЄДРПОУ: 25761786

Місцезнаходження: М. Берлинського, 9, м. Київ, Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, 40, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.01.11, 14.01.30

Тема дисертації:

1. Використання програмно-імітаційних комплексів як засобів формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей
2. The use of business simulations as a means of formation of economic competence of technical specialties students

Реферат:

1. У дослідженні подано узагальнюючу теоретичну характеристику використання програмно-імітаційних комплексів як засобів формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей. На підставі теоретичного аналізу наукової літератури з проблеми формування і розвитку економічних компетентностей особистості визначено, що основні напрями, за якими вони досліджуються, згруповані таким чином: протягом всього життя (з дошкільного віку); багатоагентність (родина, навчальний заклад); багаторівневість (родина, організація, країна та світ); формування моделі економічної поведінки. Конкретизовано суть поняття "економічна компетентність майбутніх фахівців технічних спеціальностей" як здатність свідомо і ефективно здійснювати професійну, в галузі техніки і технологій, та побутову діяльність

на основі ґрунтовних економічних знань, умінь, навичок, ставлень, переконань, особистих якостей та досвіду. Встановлено, що основними структурними компонентами економічних компетентностей майбутніх фахівців технічних спеціальностей є мотиваційний, когнітивний, операційний та особистісний компоненти, виділено їх складові. Проаналізовано зарубіжний досвід використання програмно-імітаційних комплексів (ПІК) економічного спрямування в освіті та визначено основні галузі застосування програмно-імітаційних комплексів економічного спрямування, до яких можна віднести: MBA програми, навчальний процес ЗВО, наукові дослідження, проведення змагань, візуалізація економічних концепцій, законів, явищ та об'єктів; використання навчальними закладами з маркетинговою метою. Досліджено досвід українських розробників ПІК економічного спрямування у залученні школярів до участі у змаганнях з використанням бізнес-симуляцій. Запропоновано авторську класифікацію ПІК економічного спрямування в освіті за такими ознаками як: за масштабом явища чи концепції, що імітується (концептуальний; тематичний); за призначенням використання (освітній; науковий); за способом розміщення у мережі (локальний; серверний; хмарний); за можливістю користувацької модифікації та доповнення (статичні; з динамічними параметрами; з динамічним змістом); за наявністю власних засобів розробки симуляцій (без власних засобів розробки; з власними засобами розробки). Визначено критерії добору програмно-імітаційних комплексів для формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей як такі властивості ПІК, що є важливими у процесі створення умов для ефективного формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей. Виокремлено такі критерії та відповідні показники добору програмно-імітаційних комплексів економічного спрямування: проектувально-дидактичний критерій (покриття тем різних предметів – підрозділів економічної науки та суміжних галузей знань; відповідність ПІК освітнім завданням; масштаб явищ, що імітуються; наявність засобів комунікації; можливість компонування послідовності імітацій (симуляцій) та додаткових компонентів навчального процесу в рамках одного заняття (навчальної сесії); наявність власних засобів розробки (зміна візуального оформлення, зміна функціональності); можливість модифікації (статичні, модифікація числових параметрів, модифікація змісту)); технологічний критерій (доступність; адаптивність; надійність; наявність значного середньо- та довготермінового ігрового потенціалу; простота використання); організаційний критерій (цільова аудиторія; поширеність; організація підтримки клієнтів). Встановлено, що програмно-імітаційний комплекс MobLab є найбільш придатним для використання в якості засобу формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей. Програмно-імітаційний комплекс Economics Games за умов набуття певного розвитку та доопрацювань, також може бути використаний у процесі формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей. Обґрунтовано та розроблено авторську модель використання програмно-імітаційних комплексів як засобів формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей, що складається з чотирьох блоків: цільового, організаційно-процесуального, змістово-технологічного, діагностично-результативного. Представлено загальну структуру методики використання програмно-імітаційних комплексів як засобів формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей; описано різні форми та методи використання програмно-імітаційних комплексів у процесі формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей. При побудові методики використання програмно-імітаційних комплексів як засобів формування економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей було враховано: різні типи, сфери застосування, способи розміщення, та призначення використання програмно-імітаційних комплексів. Використання програмно-імітаційних комплексів є доцільним і сприяє підвищенню ефективності навчального процесу, формуванню економічних компетентностей студентів технічних спеціальностей, а також формує у студентів стійкий пізнавальний інтерес

2. The research presents generalized theoretical characteristics of the use of business simulations as a means of formation of economic competence of technical specialties students. Theoretical analysis of the scientific sources regarding the problems of formation and development of economic competences of the personality leads to the conclusion about the main directions of this research: life-long (starting from pre-school); multiagency (family, educational institution); multilevel (family, organization, country and the world); model of economic behavior

formation. The essence of the “economic competence of the future technical specialty professionals” was clarified as the ability to conduct professional activity in the area of technics and technologies and also private activities consciously and efficiently, based on the grounded economic knowledge, abilities, skills, attitudes, opinions, personal qualities and experience. Motivational, cognitive, operational and personal components were defined as the main components of the economic competences of the future technical specialty professionals. The international experience of the use of business simulations in education has been analyzed and the main areas of its implementations have been defined as the following: MBA programs, higher education institutions, scientific research, competitions, economic concepts, phenomena and objects visualization, marketing usage by the educational institutions. The experience of the Ukrainian business simulations developers in attracting pupils to the competitions with the use of business simulations has been examined. The classification of the business simulations in education was introduced by the author based on the next characteristics: the scale of the phenomenon or the concept that is being imitated (conceptual, thematic); the purpose of usage (educational, scientific); the type of the hosting in the network (local, server-based, cloud-based); the possibility of modification or editing (static; with dynamic parameters, with dynamic content); the presence of the built-in tools for business simulations creation (without built-in tools for business simulations creation, with built-in tools for business simulations creation). The criteria of business simulations selection for formation of economic competence of technical specialties students are defined as the characteristics of the business simulations, that are important in the process of creating conditions for formation of economic competence of technical specialties students. The next criteria and indicators of the business simulations selection were synthesized: design-didactical criterion (coverage of the wide range of the sub-sets of economic science and affiliated areas of knowledge; correspondence of the business simulations to the educational tasks; scale of the phenomenon that is being imitated; presence of communicational functionality; the possibility to combine different imitations and additional functional modules within one playlist; presence of the built-in development tools (user interface correction, functionality correction); modification possibilities (static, parameters modification, content modification)); technological criterion (availability; adaptability; reliability; meaningful middle – or long – term gaming potential; easiness of use); organizational criterion (target audience; prevalence; customer support). The MobLab business simulation was defined as the most suitable to use as a means of formation of economic competence of technical specialties students. Economic Games may be also used as a means of formation of economic competence of technical specialties students in case of some developments implemented. The model of use of business simulations as a means of formation of economic competence of technical specialties students was substantiated and developed. The model consists of four blocks: targeting, organizational-process, content-technological, diagnostic-results. The general structure of the method of business simulations use as a means of formation of economic competence of technical specialties students was introduced; different forms and methods of the use of business simulations in the process of formation of economic competence of technical specialties students were analyzed. The development of the method of use of business simulations as a means of formation of economic competence of technical specialties students was based on the next factors: different areas and the ways of use, deployment ways and the purpose of business simulations usage. The use of business simulations is expedient and contributes to efficiency increase of educational process, formation of the economic competence of the technical specialties students, and also forms sustainable cognitive interest. Based on the “Principles of economics” course the implementation of the main components of the developed method is reasonable.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вакалюк Тетяна Анатоліївна

2. Vakaliuk Tetiana A

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семеріков Сергій Олексійович

2. Semerikov Sergey O

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Лариса Дмитрівна
2. Shevchuk Larisa D

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Биков Валерій Юхимович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Биков Валерій Юхимович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.